

en heldig Gjennemførelse af denne Overgang var en virkelig dygtig og intelligent Sagsførerstand. Jeg kan i saa Henseende henvide som et mærkeligt Vidnesbyrd til en Ytring, som findes i et Skrift af Leonhardt, som er den Mand, der har gennemført Overgangen til en virkelig mundtlig Proces i Hannover, og som nu som Justitsminister i Preussen vil komme til at indtage en lignende Stilling med Hensyn til den preussiske Proces. Han siger nemlig i et Skrift, han har udgivet derom, ligesom, at „om en Procesordning lykkelig skal løse sin Opgave, er i en ikke ringe Grad betinget af den Maade, hvorpaa Advocaturen opfatter og gennemfører sit Hver, og havde den borgerlige Procesordning i Hannover ved sin Indtræden fundet en udhygtig og mindre ærlig Advocatur, vilde den aldrig have kunnet tilkæmpe sig den Virkning, som den nu lykkelig har vundet“, men, siger han, „takket være den Omfagt og Omhyggelighed, som den øverste Justitsforvaltning allerede i en lang Række af Aar har helliget til at løfte Advocatstanden ved strengere Betingelser for Indtrædelsen deri og ved omhyggelig Besættelse af de ledige Pladser“ osv., er man i Hannover lykkelig kommen over dette Punkt. Og ligesom en særlig udmærket videnskabelig Indsigt hos Sagsførerne og en virkelig Dannelse og Evne til at kunne lede en Sag saaledes, at Dommeren kan blive istand til at gribe det Rette og Retfærdige, er en Fordring for den civile Proces, er den det i ikke mindre Grad i den criminelle Proces, navnlig naar man adopterer et System som det, der har foreligget her i forskjellige Lovudkast til en Reform af den criminelle Retsspleie, hvorefter den egentlige Ledelse af hele Sagen, dens Dplysning og Forhandling væsentligst vilde ligge i Sagsførereens Haand, medens Dommeren nærmest forholder sig som den, der blot fører Dpfigten dermed og træder til som Corrigerende. Under dette Synspunkt vil vistnok det foreliggende Lovudkast, hvis det kommer til at træde ilive, ikke blot ikke kunne stifte nogen Gavn, men efter min Formening endogfaa kunne stifte Skade. De Sagsførere, som derefter vilde fremkomme, navnlig i første Instants, vilde ikke paa nogen Maade være istand

til at løse den Opgave, som en Omordning af Retsspleien vil stille til den. Dertil vil komme, at det vil vanskeliggjøre Ansættelsen af Mænd, som vilde være istand til at udfylde en saadan Opgave; naar man i Henhold til denne Lov spreder, som det vil see, over hele Landet en heel Mængde Foll med en ganske anden Art af Forretningsdygtighed — og det er Noget, som ikke kan miskjendes, at Følgen af Loven vil blive, at der rundt omkring vil komme en stor Mængde Sagsførere frem —, da vil dette træde hindrende iveien for, at der paa de forskjellige Steder kan fremstaae Mænd, som bedre vilde være istand til at udfylde deres Plads under den nye Procesordning, thi ligesaa lidt under den nye som under den tidligere Procesordning vil man kunne tænke sig Sagsførerne henviste til alene at leve af den egentlige Procedure, men den øvrige Deel af deres Virksomhed, som skulde hde dem deres Subsistens, vil da være optagen af andre. Dette er, som sagt, allerede tildeels gjort gjældende i det andet Thing, men der er jo, siden denne Sag var til Forhandling der, indtraadt det nye Moment, at den høitærede Justitsminister har gjort et Skridt, et, som jeg haaber, langt og betydningsfuldt Skridt, til at bringe Reformen i Retsspleien ilive. Der er blevet nedsat en Commission til at udarbejde de dertil sigtende Forslag, og ligesom det nu derved har viist sig, at det er den høitærede Justitsministers Alvor, at han vil see denne Reform gennemført, saaledes haaber jeg, det ogsaa fra Commissionens Side vil være Alvor med at fremsthynde denne Sags videre Fremme, men under denne Forudsætning er det vistnok det Naturlige, at man ikke foregriber Ordningen ved at ophøje et Forslag som dette til Lov i dette Dieblil, men venter, indtil man har tilstrækkelig Klarhed over, i hvilken Retning den hele Reform vil gaae, og hvilke Skridt man da, navnlig med Hensyn til Sagsførerstanden, bør foretage, for at forberede Reformens lykkelige Gjennemførelse. Derfor vilde jeg ansee det for heldigt, om Lovforslaget ikke kom ud iaar, men at den høitærede Minister vilde, som Sagen nu staaer, tage det tilbage, men jeg vil ikke for mit Vedkommende foretage noget Skridt for at standse det, men iøvrigt antager jeg